

España contra Espanya

Les polèmiques
declaracions
del president
del Govern espanyol,
José María Aznar, i del
president del Tribunal
Constitucional, Manuel
Jiménez de Parga,
contra el reconeixement
de la pluralitat nacional
de l'estat, han deixat al
descobert l'aflorament
desacomplexat
de l'Espanya
més uniformadora,
justament l'any
del 25è aniversari
de la Constitució.

Els darrers dies han estat prolífics en exabruptes llançats per representants de l'estat espanyol contra la idea d'una Espanya plurinacional. No ha estat pas la primera vegada, ni serà l'última, que declaracions d'alts responsables d'institucions estatals deixen clar que això de la concepció plurinacional no té cap mena de cabuda en les seves ments.

En els darrers temps, però, els missatges enviats des de la Meseta a les perifèries han anat pujant de to. Va ser el mateix cap de Govern espanyol, José María Aznar, en el discurs de clausura de la convenció del PP a Madrid, qui es va despenjar amb allò d'advocar per una Espanya "forta" en què no hi càpiquen "els guetos culturals i identitaris". Les respostes, dels diversos partits democràtics dels "guetos" d'Espanya, no es van fer esperar. El president de la Generalitat de Catalunya, per exemple, va contestar a Aznar que "Catalunya és una realitat històrica que, a més, ha contribuït a crear l'actual model d'estat". Fins i tot el conseller en cap de la Generalitat i presidenciable de CiU, Artur Mas, va assegurar que Catalunya sobra en el projecte d'Espanya que tenen Aznar i el PP. Mas va aplicar al peu de la lletra l'estratègia de "distanciament polític" respecte dels populars i va titllar el president espanyol de "ser un *caradura* impresentable". Altres formacions de Catalunya com ERC i ICV van criticar les reminiscències franquistes de les paraules d'Aznar.

Però dos dies més tard, quan encara fumejava la polèmica, el president del Govern espanyol, lluny de rectificar o matisar les seves declaracions, afegia més llenya al foc. En una trobada amb els càrrecs del PP del País Basc, Aznar

feia la promesa que amb ell també desapareixeria "la tribu i el mite ètnic" que "no derrotaran la societat civil ni prevaldran sobre la raó democràtica".

La tronada va continuar amb les declaracions del president del Tribunal Constitucional, Manuel Jiménez de Parga. En una xerrada al Fòrum Europa, organitzada per l'agència de notícies Europa Press i per Nueva Economía, criticà la distinció que la carta magna espanyola fa entre regions i nacionalitats històriques. La reflexió més profunda que va fer l'alt magistrat és ja coneguda: "L'any 1000, quan els andalusos teníem diverses dotzenes de sortidors d'aigua de sabors diferents i olors diverses, en algunes zones de les anomenades comunitats històriques ni tan sols sabien el que era netejar-se els caps de setmana."

Però no van ser les úniques perles deixades anar per Jiménez de Parga. En el seu discurs també va deixar clar que el federalisme no té cap cabuda en el sistema constitucional, perquè "es basa en el fet que els components tenen tots poder originari, mentre que per a nosaltres [els espanyols] l'únic poder originari és el que té la nació espanyola". El president del Tribunal Constitucional també va deixar clar el seu criteri sobre la possibilitat de reformar la primera llei espanyola. Es va mostrar partidari de "tocar-la pocs cops i amb molta cura" i només per adaptar-la "a les noves experiències" com ara "Internet o la telefonia mòbil". També va subratllar que la Constitució ha de ser un element per "cohesionar" i fomentar el "sentiment nacional [espanyol]".

Les declaracions de Manuel Jiménez de Parga han aixecat una de les polèmiques més dures sobre la legitimitat del

Imatges semblants a les dues convencions. A dalt, José María Aznar, envoltat de dirigents del PP, en la cloenda dels populars a Madrid, el diumenge 19 de gener. A baix, José Luis Rodríguez Zapatero, envoltat de dirigents del PSOE, en la cloenda dels socialistes a Madrid el 19 de gener.

Tribunal Constitucional. Totes les forces polítiques dels parlaments de Catalunya i de les Illes, excepte el PP, n'han demanat la dimissió, de la mateixa manera que altres formacions com el Bloc. Fins i tot el Govern català està disposat a portar als tribunals el president del Constitucional. També el Govern basc estudia una petició de recusació contra Jiménez de Parga. Evidentment, les declaracions del president del Govern espanyol i les del Tribunal Constitucional també han estat molt criticades per les forces basques.

Però seria erroni situar aquest seguit de declaracions en l'estricta marge dels exabruptes atribuïbles a relliscades dels seus protagonistes. Totes dues declaracions s'han produït quan ja fa dies que ha començat la precampanya d'un llarg cicle electoral, amb les eleccions municipals i autonòmiques (a la majoria d'autonòmies) com a trampolí de les eleccions generals espanyoles.

Per tant, Aznar, com ja va fer en la darrera campanya electoral, torna a recuperar, amb més força que mai, el missatge espanyolista que li va donar un

bon rèdit. Així, per comptes de rectificacions, només hi ha hagut ratificacions o, en el millor dels casos, matisacions. Només cal veure, per exemple, que quan Jiménez de Parga va acabar el seu parlament polèmic, diversos dels assistents es van acostar a felicitar-lo. Entre els més entusiasmats oients hi havia el ministre de Justícia, José María Michavila, el fiscal general de l'Estat, Jesús Cardenal, el president del Consell d'Estat (organ que dóna el vistiplau a totes les lleis de l'estat), José Manuel Romay Beccaria, i el Defensor del Poble, Enrique Múgica Herzog.

No només hi ha hagut suports dels principals càrrecs de les institucions d'estat. També sectors suposadament acadèmics han celebrat les darreres declaracions. És el cas del director de la Reial Acadèmia de la Història, Gonzalo Anes, que ha sortit en defensa del president del Constitucional: "sense entrar en valoracions polítiques, totes les comunitats autònomes són històriques i cada comunitat té la seva història. Per tant, des d'abans de promulgar-se la Constitució ja tenien la seva història i continuaran tenint-la després", va declarar. Els plantejaments d'aquesta acadèmia ja es van fer famosos quan van donar suport a la polèmica reforma d'Humanitats, plantejada per la llavors ministra de Cultura, Esperanza Aguirre.

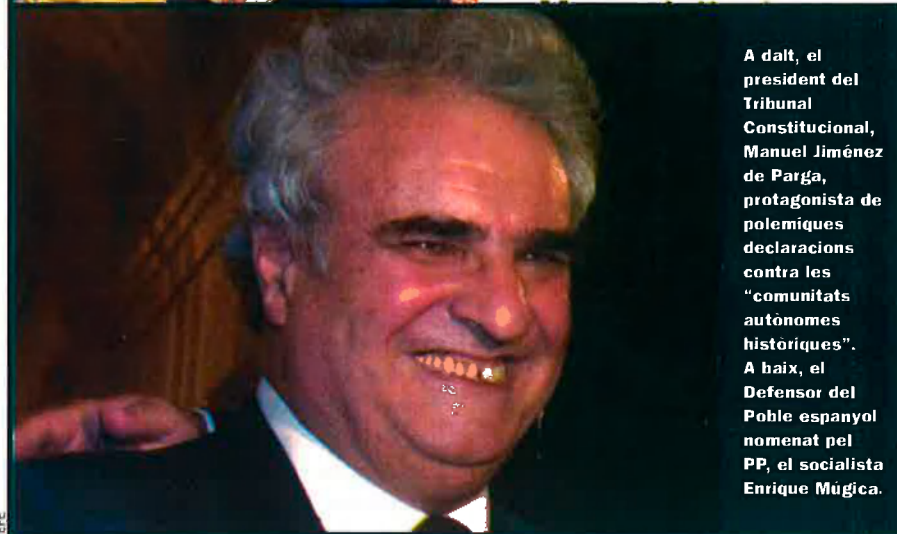
Pluja transversal. No solament inquieta la visió d'una Espanya plurinacional a les files del PP i el seu entorn. En aquesta ocasió, la tronada més forta ha vingut del mateixos presidents del Govern i del Tribunal Constitucional. Però el tema resulta molest també per al primer partit de l'oposició. En la conferència autonòmica del PSOE, que es va fer també a Madrid els dies 18 i 19 de gener, els socialistes espanyols van evitar debatre les possibles reformes estatutàries que es plantegen al País Basc i Catalunya. Fins i tot algunes de les propostes federalistes liderades per Pasqual Maragall, amb el suport de presidents com el de les Illes, Francesc Antich, el de l'Aragó, Marcel·lí Iglesias, o el líder del PSPV, Joan Ignasi Pla, topen amb la visió que tenen de l'estat altres sectors del socialisme es-

El president del Constitucional no és l'únic càrrec d'estat proposat pels populars provinent de les files socialistes

panyol. És el cas dels anomenats "barons" territorials del PSOE: el president de la Junta d'Andalusia, Manuel Chaves, el de la Junta d'Extremadura, Juan Carlos Rodríguez Ibarra, o el de la Junta de Castella – la Manxa, José Bono. Tots tres han protagonitzat, especialment Rodríguez Ibarra, nombroses polèmiques a l'hora de valorar la plurinacionalitat de l'estat.

El mateix secretari general del PSOE, José Luís Rodríguez Zapatero, ha evitat carregar contra Jiménez de Parga. El líder socialista es va limitar a titllar de "desafortunades" les declaracions de Jiménez de Parga i a demanar que seria "convenient" que "el conjunt de formacions" tanquin al més aviat possible la polèmica, ja que es tracta d'un tema molt delicat. Una reacció que queda lluny de la petició de dimissió feta pel PSC o el PSIB.

Socialistes a la caverna. I no és d'estranyar que Zapatero eviti demanar la crucifixió de Jiménez de Parga, ja que va ser el PSOE el que, amb els seus vots, va obrir les portes del Tribunal Constitucional a aquest magistrat. A més a més, l'actual president del màxim tribunal espanyol està envoltat, en el seu equip, de gent provinent del PSOE. El més significatiu és Francisco Vírveda, que va ser director general de mitjans de comunicació dels governs de Felipe González, durant els vuitanta. I va ser des d'aquest càrrec que va protagonitzar una dura pugna amb el Govern català en impedir que el Canal 33 (de la

A dalt, el president del Tribunal Constitucional, Manuel Jiménez de Parga, protagonista de polèmiques declaracions contra les "comunitats autònomes històriques". A baix, el Defensor del Poble espanyol nomenat pel PP, el socialista Enrique Múgica.

Corporació Catalana de Ràdio Televisió) pogués emetre, en els seus inicis. Fins fa poc va fer d'advocat del PSOE pel cas Gescartera. Quan el PP nomenà Jiménez de Parga president del Tribunal Constitucional, Vírveda va incorporar-se al gabinet del magistrat.

El president del Constitucional no és l'únic càrrec d'estat proposat pels populars provinent de les files socialistes. De fet, el Defensor del Poble, Enrique Múgica, va ser nomenat fa més de dos anys pel PP, amb el consens del PSOE. Múgica, exmilitant del PCE durant el franquisme, va ser ministre de Justícia de Felipe González. Va ser l'impulsor de la política de dispersió de presos d'ETA. Precisament el seu germà, Fernando, va ser mort en un atemptat

d'aquesta organització. Sovint ha mantingut actituds vehements contra el nacionalisme democràtic basc.

La setmana passada, el candidat de CiU, Artur Mas, va entrevistar-se a Madrid amb el líder del PSOE. La federació insisteix en la vella estratègia d'intentar pactar amb qui el pugui necessitar a Madrid, i Zapatero va deixar la porta oberta a futurs diàlegs. Mas sap que els socialistes espanyols poden necessitar-los, com ja va passar fa anys. De nou, la història es repetirà, però continuarà sense resoldre's el debat etern de si pot existir una Espanya plurinacional. I la resposta sempre es farà clara en una nova majoria absoluta a Madrid.

Enric Rimbau